

Informatívna správa o opatreniach v boji proti koronavírusu COVID - 19

Košický samosprávny kraj (KSK) považuje aktuálnu situáciu v súvislosti so šírením nákazy COVID-19 od začiatku za mimoriadne vážnu. Dôkazom sú včasné opatrenia, ktoré prijímala župa predtým, než ich začal zavádzať štát z národnej úrovne. Župa situáciu monitoruje a postup koordinuje každodenne na zasadnutí krízového štábu. O ďalších krokoch a aktuálnom vývoji informuje obyvateľov prostredníctvom médií, sociálnych sietí aj webovej stránky, kde vznikla osobitná sekcia venovaná problematike nového koronavírusu. Informácie o novom koronavíruse poskytuje Košický samosprávny kraj na svojej webovej stránke aj v maďarčine a rómčine. Predseda KSK Rastislav Trnka prijal rozpočtové opatrenie, v rámci ktorého vyčlenil Košický samosprávny kraj 3 065 290 eur na opatrenia súvisiace so šírením nákazy koronavírusu. Tieto finančné prostriedky budú použité najmä na nákup ochranných pomôcok, dezinfekčných prostriedkov či prípravu a zabezpečenie karanténnych zariadení.

Medzi prvými opatreniami, ktoré prijal kraj s platnosťou od 28. 2. 2020, bol pokyn k povinnej dvojtýždňovej dovolenke pre tých zamestnancov Úradu KSK a organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja, ktorí v predchádzajúcich 14 dňoch navštívili Taliansko alebo Čínu. Predseda KSK zároveň odporučil zvážiť podobný postup aj pri návšteve iných krajín, v ktorých bolo potvrdené zdravotné riziko tohto vírusu. Neskôr (10. 3. 2020) toto opatrenie prijal aj Úrad verejného zdravotníctva SR (ÚVZ SR), ktorý nariadil povinnú 14-dňovú karanténu v domácej izolácii pre obyvateľov, ktorí sa vrátili z Talianska, Číny, Iránu alebo Južnej Kórey.

Už v čase jarných prázdnin (29. 2. – 8. 3. 2020) bolo možné pozorovať vývoj situácie v zahraničí, kde trávili voľné dni aj žiaci zo Slovenska. Keď sa ešte pred opätovným nástupom do škôl (v piatok 6. 3. 2020) potvrdil na Slovensku prvý prípad výskytu nového koronavírusu, vedenie KSK sa rozhodlo prijať zásadné opatrenia. V pondelok 9. 3. 2020, kedy mali žiaci znova začať vyučovanie, rozhodlo KSK o zatvorení svojich stredných škôl predbežne na dva dni. Za ten čas boli riaditelia škôl požiadaní o zozbieranie údajov o mieste pobytu svojich žiakov počas predošlého týždňa. Z nahlásených počtov vyplynulo, že v zahraničí trávil jarné prázdniny každý desiaty žiak strednej školy, ktorej zriaďovateľom je KSK. Župa tak s plnou zodpovednosťou rozhodla o predĺžení uzávierky svojich stredných škôl do konca týždňa. Okrem toho odporučila školám preložiť lyžiarske zájazdy, výlety, exkurzie a iné hromadné podujatia. Vláda SR následne 13. 3. 2020 po Ústrednom krízovom štábe SR rozhodla o celoplošnej uzávierke všetkých škôl a školských zariadení (s účinnosťou od 16. 3. 2020).

Od 12. 3. 2020 platí vo všetkých zariadeniach sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom je Košický samosprávny kraj, prísny zákaz návštev. Týka sa to 13 zariadení, v ktorých pracuje 1 200 zamestnancov a poskytujú služby 1 800 klientom. Klienti sa môžu pohybovať v malých skupinách v rámci zariadenia a jeho areálu, nevychádzajú mimo areál zariadení. Nad rámec štátnych opatrení kraj vo svojich zariadeniach dočasne zakázal prijímať nových klientov, aby sa znížilo riziko nákazy z externého prostredia. Už niekoľko týždňov sa všetky zariadenia riadia sprísneným hygienicko-epidemiologickým režimom a pravidelne prechádzajú dezinfekciou. Pozastavené boli ambulantné a týždenné formy pobytu. Všetky zariadenia majú zároveň krízový plán pre prípad výskytu nákazy - zamestnanci sa striedajú v takzvaných pracovných tímoch. Ak sa u niekoho z jedného tímu potvrdí nový koronavírus, dokáže ho zastúpiť ďalší tím. Košický samosprávny kraj v uplynulých týždňoch distribuoval do každého zariadenia sociálnych služieb ochranné pomôcky pre personál aj pre klientov zariadení. Zamestnanci sú na pracovisku povinní nosiť ochranné rúško. Z dôvodu, že v súčasnosti nie sú poskytované ambulantné a týždenné formy pobytu, kraj má voľné dve sociálne zariadenia a to

DOMKO v Košiciach a ANIMA v Michalovciach. V prípade, ak by sa koronavírus vyskytol v niektorom z našich sociálnych zariadení, tieto budovy budú slúžiť na karanténne účely. V pondelok 27. 4. 2020 začal Košický samosprávny kraj postupne testovať zamestnancov župných zariadení sociálnych služieb. Klienti týchto zariadení nevychádzajú mimo areál a nových dočasne neprijímame, preto testujeme prioritne zamestnancov, ktorí sú v kontakte s externým prostredím. V prvý deň bolo otestovaných 164 pracovníkov zariadení Jasanima a Subsidium v Rožňave. V utorok 28. 4. 2020 pokračovalo testovanie v zariadeniach Harmonia a Lidwina v Strážskom, kde pracuje dokopy 142 ľudí. Na testovanie využívame PCR testy, v rámci ktorých sú odoberané výtery z nosa a hrdla. V súčasnosti je to najspoľahlivejší spôsob testovania.

Po potvrdení prvého prípadu nového koronavírusu na Slovensku (6. 3. 2020) Úrad KSK bezodkladne zakázal návštevy vo svojich priestoroch. Zamestnancom začal pri vstupe na pracovisko merať telesnú teplotu a zrušil ich zahraničné pracovné cesty. Stredné školy a školské zariadenia, ktorých zriaďovateľom je KSK, pri vstupoch do škôl a školských jedální museli umiestniť dávkovače dezinfekčných prostriedkov. Následne prijala župa toto nariadenie aj pre kultúrne inštitúcie.

Od utorka 10. 3. 2020 sú všetky kultúrne zariadenia v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK zatvorené pre verejnosť, župa zrušila aj všetky hromadné kultúrne podujatia. Boli zakázané návštevy v sociálnych a zdravotníckych zariadeniach, kde je zároveň zavedený sprísnený hygienicko-epidemiologický režim. Na mimoriadnu situáciu zareagovali kultúrne inštitúcie flexibilne. Na svojich webových stránkach a prostredníctvom sociálnych sietí ponúkajú návštevníkom virtuálny náhľad do svojich priestorov. Pripravili i rôzne ďalšie online kreatívne činnosti.

V súlade s opatrením Ústredného krízového štábu SR uzatvorila Správa ciest KSK od 13. 3. 2020 malé cestné hraničné priechody s Maďarskom. Úplne je uzatvorený hraničný prechod v okrese Rožňava na ceste II/587 Domica – Aggtelek. V okrese Košice – okolie je uzatvorený hraničný prechod na ceste III/3416 Skároš – Hollóháza, III/3342 Trstené pri Hornáde – Kéked, III/3400 Buzica – Szemere, III/3300 Host'ovce – Hídvégardó a III/3299 Host'ovce – Tornanádaska. V okrese Trebišov sú uzatvorené hraničné prechody na ceste III/3689 Veľký Kamenec – Pácin, III/3686 Streda nad Bodrogom – Karos a III/3683 Slovenské Nové Mesto – Sátoraljaújhely. Na všetkých týchto hraničných priechodoch boli osadené zábrany a dopravné značenie. Okrem týchto opatrení sú od 13. 3. 2020 na hraničných priechodoch s Maďarskom a Ukrajinou na území KSK zavedené hraničné kontroly. Na cestných colných hraničných priechodoch Vyšné Nemecké, Ubl'a a Veľké Slemence sú realizované protiepidemiologické opatrenia. Momentálne sú v KSK na hranici s Maďarskom otvorené pre osobnú dopravu hraničné priechody Slovenské Nové Mesto –Sátoraljaújhely (cesta I/79) a Milhost' – Tornyosnémeti (cesta I/17). Zatiaľ čo priechod Milhost' je otvorený aj pre nákladnú dopravu, Slovenské Nové Mesto slúži od 1. 4. 2020 pre nákladnú dopravu len s vykládkou/nakládkou na území SR alebo Maďarska, teda nie pre tranzit.

Po prepuknutí nákazy COVID-19 opatrenia na zvýšenú hygienu okamžite zaviedli aj zmluvní dopravcovia KSK – spoločnosti ARRIVA Michalovce a. s. a eurobus a. s. Prímestské autobusy sú v súčasnosti čistené najnovším typom polymérovej dezinfekcie, ktorá je bez chlóru, ekologická, nekorozívna, nehorľavá a nezneškodzuje povrchy. Môže sa aplikovať za prítomnosti ľudí či zvierat. Po tom, čo vláda rozhodla o uzávierke škôl, začala 13. 3. 2020 premávať prímestská autobusová doprava v KSK v prázdninovom režime. Od 17. 3. 2020

zaviedla župa povinnosť pre všetkých cestujúcich v prímestských autobusoch nosiť povinne rúško alebo iné ochranné pomôcky zakrývajúce nos a ústa. Pre vodičov ARRIVA Michalovce a. s. a eurobus a. s. platí povinnosť nosiť rúška i rukavice. Od 25. 3. 2020 nariadila Vláda SR celoplošnú povinnosť nosiť rúško kdekoľvek na verejnosti.

Vývoj situácie si časom vyžiadal ďalšie zmeny v cestovnom poriadku prímestskej autobusovej dopravy. Po uzávierke inštitúcií a služieb prestali byť využívané aj mnohé spoje v prázdninovom režime. Pracujúci navyše začali z bezpečnostných dôvodov v zvýšenej miere preferovať individuálnu dopravu. Preto od 26. 3. 2020 obmedzil KSK cestovný poriadok obidvoch dopravcov ARRIVA Michalovce a. s. a eurobus a. s. o 156 spojov. V praxi to znamenalo o 4 834 kilometrov denne menej oproti prázdninovému režimu. Na základe odporúčania organizátora hromadnej dopravy IDS Východ, s. r. o. bol následne 1. 4. 2020 v KSK zavedený mimoriadny cestovný poriadok, ktorý v prímestskej doprave dočasne zrušil dokopy 853 nevyužívaných spojov u oboch zmluvných dopravcov. Oproti bežnému cestovnému poriadku sa tak počet vypravených autobusov znížil denne o 123. Starostovia obcí boli o zmenách informovaní v predstihu, obdržali i kontakty na dopravcov. Na základe rozhodnutia Vlády SR o obmedzení pohybu osôb počas Veľkej noci rozhodol Košický samosprávny kraj a Prešovský samosprávny kraj o pozastavení prímestskej autobusovej dopravy počas sviatkov. Obmedzenie trvalo od 10. do 13. apríla. Následne bol opätovne zavedený mimoriadny režim.

V snahe sprostredkovať obyvateľom kraja čo najviac dôveryhodných informácií, zriadil KSK od 27. 3. 2020 call centrum. V pracovných dňoch medzi 8:00 hod. a 15:00 hod. sú k dispozícii 3 čísla: Infolinka pre občanov – 055 7268 196, Infolinka pre lekárov a zdravotnícky personál – 055 7268 197 a Infolinka pre seniorov – 055 7268 199.

Košický samosprávny kraj taktiež vstupuje do procesu zabezpečenia ochranných pomôcok pre ambulantných lekárov a zdravotnícky personál. Dodávka zo Štátnych hmotných rezerv však nedokázala pokryť požiadavku kraja. Celkovo dostala župa od 19. 3. 2020 v troch dodávkach dokopy takmer 500 000 kusov ochranných pomôcok, hoci sme žiadali 3 170 000 kusov. Ide o ochranné obleky, chirurgické rúška a rukavice, ale aj okuliare či respirátory.

Štátne hmotné rezervy SR dodali kraju začiatkom apríla aj ochranné pomôcky pre zariadenia sociálnych služieb, ktoré budú subjektmi hospodárskej mobilizácie. Medzi subjekty hospodárskej mobilizácie sa radí 13 zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK. O zaradení 1 900 neverejných poskytovateľov a zariadení sociálnych služieb zriadených obcami medzi subjekty hospodárskej mobilizácie rozhodlo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Ochranné textilné rúška pomáhajú zabezpečiť aj zamestnankyne župných stredných škôl, ktoré sa takto rozhodli využiť uzávierku škôl popri výučbe na diaľku. So svojpomocnou výrobou taktiež pomáhajú klienti našich domovov sociálnych služieb. Vďaka dobrovoľníkom dokáže KSK distribuovať týždenne až 4 000 plátenných rúšok pre najzraniteľnejších klientov zariadení sociálnych služieb. Ohrozeným skupinám pomáha aj Dobrovoľnícke centrum Košického kraja, ktoré financuje KSK. Spustili program telefonátov pre osamelých (0905 601 861, dckk@dckk.sk) či distribúciu šitých rúšok. Dobrovoľníci pomáhajú seniorom napríklad aj s venčením psov.

Po prepuknutí pandémie sa KSK zapojil do celoslovenskej výzvy #pomôžnemocnici. Pre zdravotníkov v prvej línii vyrába deväť župných stredných škôl chýbajúce ochranné štíty. Tlačia ich dokopy na dvadsiatich dvoch 3D tlačiarňach, a takto dokážu zabezpečiť až 85

kusov denne. Zamestnanec Úradu KSK pomáha s logistikou – rozváža materiál i hotové štíty pre lekárov (denne aj cca 200 hotových štítov z produkcie TUKE).

Jednotlivé opatrenia si vyžadujú dôslednú koordináciu na regionálnej i národnej úrovni. Predseda KSK intenzívne komunikuje s predsedami ďalších samosprávnych krajov i štátnymi organizáciami. V Košiciach sa 12. 3. 2020 uskutočnilo rokovanie Združenia samosprávnych krajov SK8. Po zasadnutí župani apelovali na vládu k posilneniu sanitiek, ktoré sú schopné robiť mobilné odbery od občanov s podozrením na nový koronavírus. Zároveň od Ústredného krízového štábu SR žiadali, aby sa doba testovania skrátila a aby sa ľudia vedeli k týmto odberom dostať čo najrýchlejšie.

Predseda KSK absolvoval viacero telekonferencií, medzi inými aj s primátormi miest v KSK a riaditeľmi nemocníc, ktoré poskytujú ústavnú zdravotnú starostlivosť pre koordináciu postupu jednotlivých zložiek. Čo sa týka nemocničných kapacít v KSK, Nemocnica novej generácie Michalovce má v rámci infektologického oddelenia 57 lôžok, z toho 22 je reprofilizovaných. Okrem toho chystá aj reprofilizáciu onkologického pavilónu, kde by uvoľnila ďalších 57 lôžok. Nemocnica s poliklinikou v Rožňave má pripravených 44 lôžok, v Trebišove je na infektológii 50 lôžok a v Krompachoch 11. V Spišskej Novej Vsi reprofilizovali 35 lôžok, v Kráľovskom Chlmcí 11 a Železničná nemocnica v Košiciach reprofilizovala 34 lôžok. O zabezpečení dobrovoľníkov z radu medikov rokuje KSK v rámci spolupráce s Lekárskou fakultou Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a nemocnicami Svet Zdravia.

Košický samosprávny kraj na základe požiadavky Ministerstva vnútra SR vyčlenil v jednotlivých regiónoch kraja 11 zariadení s celkovou kapacitou 1 200 izieb s 3 500 lôžkami, ktoré v prípade potreby slúžia na karanténne účely pre repatriantov, zdravotnícky personál alebo záchranárov v prvej línii. Zariadenia postupne prechádzajú dezinfekciou. Na karanténne umiestnenie zdravotníkov sú už k dispozícii Školský internát pri Hotelovej akadémii v Košiciach, Internát Dúha na Špitálskej ulici v Michalovciach a internát pri Strednej športovej škole v Košiciach. Okrem nich župe na tento účel poslúžia aj Škola v prírode Kysak a internát pri SOŠ Grešáková 1 v Košiciach. V Rožňave kraj vyčlenil internát pri Obchodnej akadémii, Akademia Hronca 8, v Spišskej Novej Vsi Školský internát pri Hotelovej akadémii. V Sobranceach je ako karanténne zariadenie pripravená zrekonštruovaná Turistická ubytovňa v správe SOŠ obchodu a služieb v Sobranceach a vo Viničkách Turistická ubytovňa pri SOŠ poľnohospodárstva a služieb na vidieku.

Prvých 215 repatriantov z Veľkej Británie prijal KSK na školskom internáte Medická v utorok 31. 3. 2020. Ide vôbec o prvých navrátilcov zo zahraničia, umiestnených v Košickom kraji. V karanténe pobudli najviac 14 dní, respektíve do času, kým neabsolvovali testy na koronavírus s negatívnym výsledkom. Pre ubytovaných platí prísny zákaz vychádzania z izieb, môžu však využívať balkóny. Za porušenie karantény hrozí pokuta vo výške 1 659 eur. Umiestnenie presídlencov zastrešil Košický samosprávny kraj v spolupráci s Okresným úradom Košice. Prevádzku v čase pobytu repatriantov zabezpečuje vyškolený personál, ktorý tvoria dobrovoľníci zo Slovenského červeného kríža a Dobrovoľného hasičského zboru v Ruskove. Pre svoju prácu dostali špeciálne ochranné obleky a pomôcky. Ubytovaným pred dvere izby rozdistribuuju hygienické balíčky a taktiež pred dvere izby dostanú 3-krát denne stravu. Počas pobytu hradia ubytovaní len za stravu. Tú zabezpečuje kuchyňa na Školskom internáte pri Hotelovej akadémii na Južnej triede 10 v Košiciach. Ďalší repatrianti sú priebežne umiestňovaní do Školy v prírode v Kysaku aj do turistickej ubytovne v správe Obchodnej akadémie v Rožňave.

Vzhľadom na to, že žiaci aktuálne nie sú ubytovaní na školských internátoch v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK, Úrad KSK rozhodol o pozastavení výberu poplatkov za ubytovanie. Výber poplatkov je pozastavený od 16. marca do rozhodnutia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR o obnovení výchovno-vzdelávacieho procesu. Žiakom, ktorí už za ubytovanie zaplatili, školy a školské internáty vrátia peniaze. Za mesiac marec to bude alikvotná čiastka. Pre KSK bude pozastavenie výberu poplatkov predstavovať výpadok v príjmoch 78 000 eur mesačne.

V súvislosti s novým koronavírusom 7. apríla 2020 Národná rada Slovenskej republiky schválila súbor noviel zákonov v pôsobnosti Ministerstva vnútra SR. Nová legislatíva umožňuje samosprávam rokovať prostredníctvom videokonferencie, alebo inými vhodnými prostriedkami komunikačnej technológie. Novela zákona č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov nadobudla účinnosť 9. apríla. V záujme ochrany verejného zdravia preto Úrad KSK, na základe záverov z komisií Zastupiteľstva KSK, rozhodol o rokovaní Zastupiteľstva KSK formou videokonferencie, pričom hlasovanie by malo byť zabezpečené online.